

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Sacrorvm Ritvvm, Sev Commentaria In Rvbricas Missalis Et Breviarii Romani

In quibus origo cuiusque Ritus, Causæ historicæ, vel mysticæ, ex maiorum ingenio, Theoria, Praxis, Obligatio, & exquisitus Vsus, additis opportunè Decretis omnibus S. Rituum Congregationis, quàm breuissimè explicantur

Gavanti, Bartolommeo

Antverpiæ, 1646

De Psalmis Gradualibus. III.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40233

tio recitandi Officium Defunctorum, puta, ex voluntate testatorum; in iis quidem diebus, quibus conceditur Missa de Requiem (qua de re in *primo Tomo diximus pag. 11. & 12.*) absque dubio recitari poterit.

20 In aliis verò diebus, in quibus prohibetur Missa de Requiem, adhuc tamen recitari poterit (exciperem Festa primæ & secundæ classis, & triduum maioris Hebdomadæ postremum) etiam in Choro: quia dispar est ratio inter Missam & Officium Defunctorum. illa namq; suppleri potest cum Missa de die, eo modo quo docuimus in *primo Tomo pag. 223. à num. 19. & seqq.* non autem Officium cum Officio de die: vel præter cantatam Missam de die in Collegiatis, potest cantari altera de Requiem, ut Romæ fit quotidie in Ecclesia S. Petri. Festum autem, etiam de præcepto, ex minus solemnibus, non impedit recitationem huius Officij, ut patet ex dictis supra *num. 10. 15. & 17.* maxime si adsit Ecclesiarum consuetudo.

21 Pius itaque V. tam in Bulla quam in Rubricis loquitur de Officio Defunctorum ex communi intentione Ecclesiæ pro Suffragiis generalibus recitando in Choro, remittens antiquam obligationem illud sæpius recitandi, & quotidie, ut olim, in Quadragesima; tum præscribit eos dies, quibus illud idem congruentius recitari vel omitti debet: non autem excludit obligationes proprias ex testamenti Defunctorum rationabiles.

22 Si tamen accidat in his obligationibus aliqua necessitas ex causa rationabili reducendi, aut commutandi, aut eas moderandi, ad tempus, seu in perpetuum, declarauit sacra Tridentini Concilij Congregatio *Sess. 25. cap. 4.*

posse Episcopos in Synodo, & Regularium Superiores in Capitulis Generalibus circa hæc Officia decernere quidquid magis expedire iudicauerint, ea commutando in Missas, &c. si ante Concilium ea fuerint imposita: quod postremò à nobis additum eadem sacra Congregatio significare visa est in *Decretis de celebratione Missarum sub Urbano VIII. 21. Iunij 1625. §. Ac primo.* vbi, dum prohibet reductionem Missarum post Concilium, non ante illud, indicat aperte, eam fuisse mentem sacri Concilij, de qua dubitabant Doctores Fufius Moneta noster de *Comm. ultim. vol. quest. 11. conclus. 4. num. 367. & seq.* de his Officiorum commutationibus agit. hoc loco hæc satis.

De Psalmis Gradualibus.

C A P. I I I.

FAciamus gradum, ordine Breuiarij, ad Psalmos Graduales, qui dicuntur Canticum graduum & ascensionis, ex vi vocis Hebrææ *Amahaloth*. Et Græci quidem, Theodoretus & Euthymius, docent, Cantica hæc intelligenda esse ad litteram de ascensione Iudæorum à Babylone in Ierusalem, Spiritu sancto per os David præcinente calamitatem eorum, & libertatem. Alij, è quibus Durand. *lib. 5. cap. 2.* malunt esse compositos hosce Psalmos, ut canerentur in ascensione quindecim graduum Templi Salomonis: tot enim fuisse affirmat S. Augustinus *Tract. in Psalm. ultimum*; cui Lyranus subscribit; & significant ascensiones Electorum in Deum per quindecim gradus. Septenarius enim veteris Testamenti est, octonarius noui Testamenti est numerus, ex
Am-

Ambros. *Enarr. 2. ad Horontianum*: quasi dicantur Electi per scalam præceptorum veteris & noui Testamenti ascendere ad Deum. & de his fortasse gradibus dicebat Salomon *Eccle. 11. Da partem septem* (Græcè est casus Datiui) *ne non & octo.*

2 Hieron. *in locum Ecclesiaste*, putat septem & octo Psalmos Graduales veteris & noui Testamenti indices esse: vt enim quondam per illorum numerum canebatur Deo, ita per vtrumque Testamentum modò cantantur laudes eidem Deo. Quinque etiam sunt sensus hominis, per quos animus ad Deum trinum ascendit; & ideò diuisi sunt inter quinos.

3 Radulphus *Propos. 21*, meminit, & notat, primos quinque dici pro Defunctis; alios quinque pro nobis ipsis, & amicis; postremos quinque pro omnibus fidelibus: & quadrat ordo hic ascendentibus, iuxta *Psalm. 83. Ascensiones in corde suo disposuit in valle lacrymarum*, id est Purgatorij. Nam à Purgatorio Defunctorum eleuamur ad purganda propria peccata, de quibus in secunda Oratione agitur: deinde ad vnionem cum Deo, quem toto corde perquirimus in tertia Oratione; ita vt in secundo ordine Psalmorum declinantes à malo, in tertio faciamus bonum: in quibus tota iustitia consistit.

4 Robertus Card. Bellarminus *in suo aureo libello de Ascensionibus in Deum*, ad instar horum 15. Psalmorum constituit quindecim gradus, quibus ascendas ad Deum; quorum ordo paululùm mutatus triplici Gradualium ordini, meo iudicio, responderet optimè: si nimirum in primis quinque Psalmis mediteris corruptibilia, terram, aquas, aërem, ignem, & mixta; in aliis quin-

que scruteris cælestia corpora, hominem, animam eius rationalem, Angelicam naturam, & Diuinam essentiam: in tertio Psalmorum ordine contempleris Dei potentiam, theoreticam sapientiam, practicam eiusdem misericordiam & iustitiam. quæ singula omnia prosequitur ille in dicto libello.

5 Si tibi placeant magis sanctissimi Rosarij mysteria, ea distribue hoc modo: vt, quæ sunt doloris, primo ordini cum *Requiem* pro Defunctis tribuas; quæ gaudij, secundo ordini; quæ gloriæ, tertio adscribas.

6 Nam primi quinque Psalmi vnicam habent conclusionem: *Requiem æternam*, &c. alij habent quisque suam cum *Gloria Patri*; quia pro Defunctis orantes abstinere solemus à glorificatione Trinitatis, vnicam & æternam eis requiem desiderando, vt eisdem, post quinque sensuum in Purgatorio purificationem, in quibus deliquerunt, eadem æterna requies tribuatur. Deo autem danda est gloria in ascensu nostro, siue declinemus à malo, siue faciamus bonum; de quibus in 2. & 3. agitur Psalmorum ordine Gradualium. Vltima Oratio habetur in Liturgia Græca S. Petri pro Collecta Missæ.

7 Dicuntur autem in Feriis quartis Quadragesimæ, latius sumpto vocabulo Quadragesimæ, ita vt includatur Feria 4. Cinerum, in qua etiam dicuntur hi Psalmi; Pio V. ita limitante: ante quem quotidie in Quadragesima recitabantur. Ante Matutinum dicuntur de more antiquo, ex Radulph. *Propos. 21*. in Breu. M. S. & in 1550. & ante Officium paruum B. Virginis, quod fit vnum cum Officio maiori, ex P. Ruiz *in Cerimoniali*; vt nimirum

per octo quosque dies ab initio ieiunij, ascensiones in corde nostro disponamus de virtute in virtutem, donec ad Christum in Cruce exaltatum perueniamus, quem in Hebdomada maiori contemplantur.

8 Omittuntur in ipsamet maiori Hebdomada; cum ibi militet eadem ratio, qua omittitur Officium paruum B. Virginis & Defunctorum; & omittuntur in Festo nouem Lectionum, ratione Festi, vt ait Radulph. *loco cit.*

9 Nulla nunc est obligatio, ex Bulla Pij V. qui proponit recitanti bus Indulgentiam quinquaginta dierum; si nempe recitent in Feriis quartis Quadragesimæ, siue in Choro, siue extra Chorum eos recitent; & absoluit Clerum ab antiqua obligatione. Si adest consuetudo eos recitandi in Choro, stetur legitimæ consuetudini; sicut etiam de Hora recitandi, de qua *cap. sequenti num. 6.*

De Psalmis Pœnitentialibus.

C A P. I V.

Psalmi Pœnitentiales, qui scilicet ad pœnitentiam nos mouent, sunt numero septem; & videntur fuisse in vsu ante S. Augustinum, qui morti proximus eos lectitasse fertur; neque tamen auctor idem ipse perhibetur. Ordo Romanus eorum meminit in FERIA 4. *Quadragesima in capite ieiunij.* Cassiodorus docet, septem esse, quia totidem modis remittuntur peccata nostra, Baptismo, passione martyrij, eleëmolyana, dimitiendo aliis, conuertendo alios, abundantia charitatis, & pœnitentia. Hæc ille.

1 Innocentius III. iussit eos recitari in Quadragesima, ex Radulph.

Propos. 21. quia tempus est opportunum ad pœnitentiam.

3 FERIA sextæ assignati fuerunt in Quadragesima à Pio V. cum & hi quotidie recitarentur in eadem: vnde ordine Feriarum seruato, sexta FERIA sequente quartam, Pœnitentiales locum habent in Breuiario post Graduales. Minor est etiam Pœnitentialium numerus quàm Gradualium.

4 Absolutè incipiebantur, ex Radulph. *loco citat.* sed in Breuiar. M.S. & 1550. præmittitur Antiphona, *Ne reminiscaris,* &c. sumpta de Tobia libro. Quilibet Psalmus concluditur cum Trinitatis glorificatione solita, à qua speratur diuina gratia per pœnitentiam; gratia verò dicitur gloria Dei, *Rqm. 3.*

5 Recitantur post Laudes diei, dicto *Benedicamus Domino,* & *Deo gratias,* vt habetur etiam in M.S. & 1550. & ante Primam; quia iustus in principio (diei) accusator est sui; sed Radulphi tempore dicebantur post Primam, in qua Confessio fit peccatorum.

6 Quòd si consuetudo detur aliqua antiqua & inueterata recitandi in Choro Psalmos Pœnitentiales in Feriis v. post Completorium in Quadragesima, & in Feriis tertiis Psalmos Graduales; sacra Rituum Congregatio declarauit, eam retineri posse, vt in vna Laudensi respondit 2. *Augusti 1603.*

7 Congruit tamen multò magis FERIA sexta, in qua peccauit Adam, & mortuus est Christus eadem die.

8 Non in Festo nouem Lectionum. Quid enim peccatoris tristitia cum festiuitate Beatorum? nec in Parasceue, FERIA sexta maioris Hebdomadæ, vt dictum est de Officio Defunctorum.